

Wmo-beleidsplan

samen leven

Opgesteld in eigen beheer door de Gemeente Sluis,
in nauwe samenwerking tussen de afdelingen MSZ en OEV

Vastgesteld op 27 oktober 2011

Voorwoord

Sluis staat voor 'samen leven'.

In het coalitieakkoord "Kaders voor een verantwoorde toekomst" is afgesproken dat er strategische visies zouden worden ontwikkeld waarin is vastgelegd hoe aan de toekomst van de gemeente Sluis zowel in ruimtelijk-economische zin als in sociaal-maatschappelijke zin gestalte wordt gegeven, rekeninghoudend met de financiële en demografische werkelijkheid van dit moment. Deze visies vormen de basis op grond waarvan komende jaren politieke en integrale keuzes gemaakt moeten gaan worden!

In dit Wmo-beleidsplan "Samen leven" wordt op hoofdlijnen het sociaal-maatschappelijk beleid van de gemeente Sluis voor de komende jaren uiteen gezet. Het ruimtelijk-economische beleid is verwoord in de structuurvisie "Goed leven". Het Wmo-beleidsplan "Samen leven" en de structuurvisie "Goed leven" vormen tezamen het routeboekje naar de toekomstvisie zoals beschreven in "Samen Goed". Beide stukken zijn daarmee onlosmakelijk met elkaar verbonden.

'**Beter met minder**' is de toekomstopgave van Sluis. Beter met minder is kansen benutten en keuzes maken. Dit binnen strakke financiële kaders

Kansen liggen bij het kijken naar mogelijkheden van mensen, in plaats van naar hun beperkingen. Kansen liggen bij het aanspreken van mensen op hun eigen verantwoordelijkheid; voor zichzelf, voor hun directe omgeving en voor de kwaliteit van het sociaal-maatschappelijk leven. Deze kansen worden verbonden door de ambitie: 'samen leven' in Sluis.

'Samen leven' staat voor:

- *met elkaar, met z'n allen, iedereen doet mee, participeren;*

- *elkaar helpen, burgerschap, sociaal ondernemerschap, iets voor elkaar over hebben, vrijwilligerswerk, mantelzorg;*
- *samen keuzes maken, gedragen keuzes, alle neuzen dezelfde kant op.*

Het benutten van kansen vindt plaats binnen de opgaven waar Sluis zich voor gesteld ziet. Enerzijds de bevolkingsontwikkeling: vergrijzing, ontgroening, afname van het aantal inwoners en het aantal huishoudens. Dit leidt tot minder gebruikerspotentieel voor voorzieningen, een andere behoefte aan voorzieningen en een grotere en veranderende zorgvraag. Anderzijds de strakke financiële kaders door teruglopende gemeentelijke inkomsten (door minder inwoners en een lagere bijdrage per inwoner).

Om de kansen te benutten, rekeninghoudend met de opgaven waar Sluis voor staat, zijn keuzes noodzakelijk. Dit Wmo-beleidsplan beschrijft op welke manier wij komende jaren richting willen geven aan de kwaliteit van het sociaal-maatschappelijk leven in de gemeente Sluis; welke keuzes wij willen maken; hoe wij in Sluis als samenleving moeten en kunnen 'samen leven'!

Het Wmo-beleidsplan "Samen leven" vormt daarmee een samenhangend sociaal-maatschappelijk beleidskader waarbinnen politieke en integrale keuzes voor de toekomst gemaakt kunnen worden. Het beleidsplan geeft de richting aan en vormt een 'kapstok' waaraan het huidige en nog op te stellen beleid en uitwerkingen gehangen kunnen worden. De rol van de gemeentelijke overheid is hierbij soms kaderstellend, stimulerend en faciliterend, met veel ruimte voor burgerinitiatief. Maar soms ook sturend, vanuit een sterke regierol en helder opdrachtgeverschap.

De ambitie is helder: ***Sluis staat voor 'samen leven'***.

Deze ambitie is leidend bij het maken van sociaal-maatschappelijke keuzes en is in hoofdstuk 2 thematisch verder uitgewerkt. In hoofdstuk 3 is ingegaan op de wijze waarop dit kan worden verwezenlijkt (de uitvoering).

Inhoud

1. Het waarom en wat van een nieuw Wmo-beleidsplan	5
1.1. Waarom dit nieuwe Wmo-beleidsplan?	5
1.2. Wat is een Wmo-beleidsplan en wat kan je ermee?	5
1.3. Prestatievelden	6
1.4. Communicatie	7
1.5. Missie: Sluis staat voor samen leven	8
2. Uitwerking beleidsthema's	10
2.1. Sociaal-culturele accommodaties	11
2.2. Sociaal-culturele activiteiten	12
2.3. Ondersteuning en begeleiding	13
2.4. Preventie	15
2.5. Mobiliteit	16
2.6. Onderwijs	17
2.7. Arbeidsmarkt en werkgelegenheid	18
2.8. Muziek- en kunstonderwijs	19
2.9. Bibliotheekwerk	20
3. Uitvoering	21
3.1. Een financieel gezonde gemeente	21
3.2. Kansen op verevening	21
3.3. Algemeen afwegingskader	22
3.4. Procedure nieuwe taken	23
3.5. Subsidies en prestatieafspraken	23
3.6. Concrete maatregelen en producten 2011 e.v.	23

1. Het waarom en wat van een nieuw Wmo-beleidsplan

1.1. Waarom dit nieuwe Wmo-beleidsplan?

Er is een aantal aanleidingen om een nieuw Wmo-beleidsplan op te stellen:

- Op grond van artikel 3.1 t/m 3.4 van de Wmo dient de gemeente (1x in de vier jaar) een beleidsplan vast te stellen dat richting geeft aan de beslissingen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en op hoofdlijnen het te voeren beleid beschrijft.
- Het vorige Wmo-beleidsplan dateert van 2008.
- Het gemeentebestuur heeft in het coalitieakkoord aangegeven een strategische visie voor de lange termijn te ontwikkelen. Hierin wordt vastgelegd hoe de toekomst van de gemeente Sluis zowel in sociaal economische zin als sociaal maatschappelijke zin gestalte moet worden gegeven, rekeninghoudend met financiële en demografische problemen waarvoor de gemeente zich gesteld ziet.

Op de woelige baren van bevolkingsdaling, een wijzigende bevolkingssamenstelling en beperkte financiën wil het gemeentebestuur van Sluis aan de hand van zeken bakens de koers uitstippelen voor behoud van leefbaarheid, welvaart en welzijn. Deze bakens zijn:

1. Toerisme als economische motor.
2. Het buitengebied is pure beleving.
3. De kracht van karakteristieke kernen.
4. Wonen naar wens.
5. Onderwijs legt stevige basis.
6. Sociale en maatschappelijke voorzieningen samen goed voor elkaar.
7. Krachtig en dienstbaar bestuur.

Dit Wmo-beleidsplan vormt de sociaal-maatschappelijke uitwerking van de opdracht uit het coalitieakkoord.

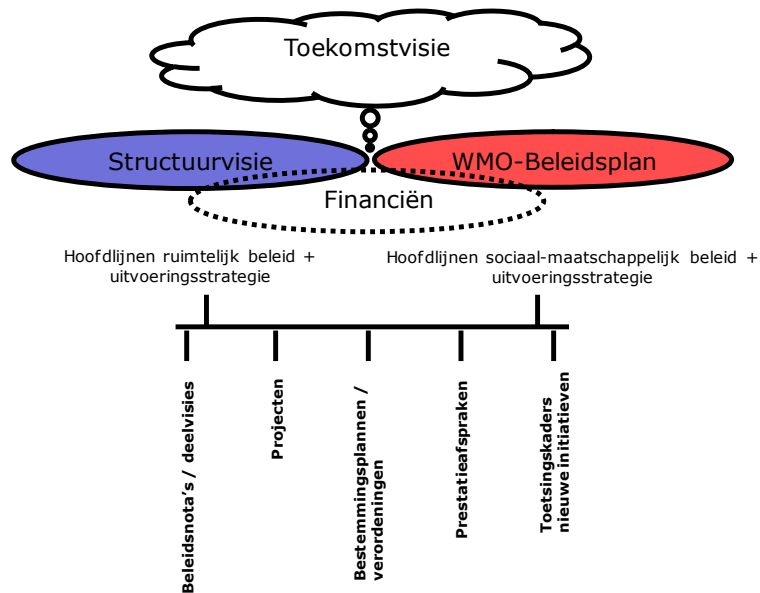
1.2. Wat is een Wmo-beleidsplan en wat kan je ermee?

Een Wmo-beleidsplan (conform art. 3 van de Wmo) legt het sociaal-maatschappelijke beleid van een gemeente op hoofdlijnen vast. Het gemeentebestuur geeft hierin aan wat de koers voor maatschappelijke ondersteuning in de komende jaren is: welke ondersteuning de gemeente haar inwoners en verenigingen wil bieden en voor welke taken de inwoners zelf verantwoordelijk zijn.

Het Wmo-beleidsplan geeft duidelijkheid over de richting en kaders voor maatschappelijke ondersteuning en vormt daarmee een kapstok voor bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsstukken en biedt een (toetsings)kader voor nieuwe initiatieven. De uitwerking van dit beleid vindt plaats in deelvisies, beleidsnota's, verordeningen en prestatieafspraken. Bij deze uitwerkingen staat het beleid niet meer ter discussie, maar slechts de wijze waarop dit beleid wordt uitgewerkt.

Het beleidsplan is hiermee een strategische visie. Op basis van een duidelijk toekomstbeeld wordt aangegeven welke ontwikkelingen of ontwikkelingsrichtingen gewenst zijn en welke niet. Dit past bij de huidige rol en mogelijkheden van de gemeente Sluis: soms kaderstellend, stimulerend en faciliterend, maar soms ook bepalend en sturend.

In dit beleidsplan zijn doelen, ambities en randvoorwaarden bewust scherp geformuleerd. Uitgangspunten moeten immers helder zijn. Eventuele nuances en uitzonderingen volgen bij de uitwerking van het beleid. Hierbij zal duidelijk gemotiveerd moeten worden als, en waarom, van de uitgangspunten wordt afgeweken.

Dit Wmo-beleidsplan "Samen leven" vormt één van de 3 uitwerkingen van de strategische toekomstvisie. De andere uitwerkingen zijn de Structuurvisie (de ruimtelijk-economische visie 'Goed leven') en de kernnota (de financiële toekomstvisie/meerjaren financieel perspectief).

1.3. Prestatievelden

De Wmo kent een negental prestatievelden. In het Wmo-beleidsplan moet in ieder geval worden aangegeven wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op deze negen prestatievelden van maatschappelijke ondersteuning. Deze prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;

4. Het ondersteunen van mantelzorgers, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking en/of een psychisch of psychosociaal probleem;
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking en/of een psychisch of psychosociaal probleem t.b.v. het bevorderen van hun zelfstandig functioneren en/of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang, en het bestrijden van huiselijk geweld;
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg;
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Bovengenoemde prestatievelden vertonen onderling veel samenhang en overlap. Zo kan bijvoorbeeld 'mantelzorg en vrijwilligerswerk' worden ingezet als middel om de doelstellingen op de prestatievelden 'sociale samenhang en leefbaarheid' en 'cliëntondersteuning' te realiseren. Een zelfde soort verband bestaat er tussen 'cliëntondersteuning' en 'maatschappelijke deelname': cliëntondersteuning dient immers altijd gericht te zijn op het vergroten van de maatschappelijke deelname.

Om een integraal beleid te kunnen voeren, is in dit beleidsplan de indeling in prestatievelden dan ook losgelaten. De prestatievelden komen wel terug, maar zijn verbonden aan heldere, herkenbare sociaal-maatschappelijke thema's. Zo wordt inzichtelijk hoe de diverse thema's kunnen bijdragen aan, of profiteren van, meerdere prestatievelden.

Er is bewust gekozen voor brede, veel omvattende thema's. U zult daarom tevergeefs zoeken naar specifieke thema's zoals: 'sport', 'kunst- en cultuur' of 'jeugd'. In plaats daarvan is gekozen voor algemene uitgangspunten en doelen op bredere thema's, die daarmee op alle voorgenoemde, specifieke aandachtsgebieden van toepassing zijn. Hiermee willen wij komen tot een meer eenduidig en evenwichtig beleid.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat niet alleen het sociaal-maatschappelijk beleid (en de daarbij behorende thema's) bijdragen aan de verschillende prestatievelden in de Wmo. Ook het ruimtelijk beleid is zeer bepalend voor de prestatievelden 'sociale samenhang en leefbaarheid' en 'maatschappelijke deelname'.

Uit het leefbaarheidsonderzoek van Scoop blijkt bijvoorbeeld dat de leefbaarheid van een kern eerst en vooral wordt bepaald door de kwaliteit van de woonomgeving en het ervaren gevoel van veiligheid. Verpaupering van de woonomgeving door achterstallig onderhoud (aan openbaar groen en/of wegen & paden), slechte straatverlichting en leegstand van woningen, winkels en maatschappelijke gebouwen zijn belangrijke, negatieve indicatoren voor leefbaarheid.

Daarnaast dragen ook de toegankelijkheid en bereikbaarheid van (openbare) voorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte (zoals trottoirs en wandelpaden) in grote mate bij aan het bevorderen van de maatschappelijke deelname en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking.

Voor het volledige beleid op de verschillende prestatievelden verwijzen wij u derhalve graag naar zowel dit Wmo-beleidsplan, als naar het ruimtelijk beleid van de gemeente Sluis zoals verwoord in de structuurvisie 'Goed leven' (welke gelijktijdig met dit Wmo-beleidsplan is vastgesteld).

1.4. Communicatie

Inbreng vooraf

Op grond van artikel 11, tweede lid, van de Wmo heeft het college haar inwoners, verenigingen, instellingen en (belangen)organisaties, als mede de Raad voor Maatschappelijke en Demografische Ontwikkeling (RMDO), de gelegenheid geboden om zelfstandig voorstellen te doen voor beleid ten aanzien van maatschappelijke ondersteuning. Dit heeft geresulteerd in een veertigtal mails van belanghebbenden en drie adviezen van de RMDO, te weten: "Sociale duurzaamheid als basis voor leefbaarheid"

(d.d. 18.02.2011) , "Pijlers voor welzijn, cultuur en zorg in de gemeente Sluis, rekeninghoudend met de demografische ontwikkelingen" (d.d. 18.02.2011) en "Subsidieprincipes & criteria voor Welzijn en Cultuur" (d.d. 01.03.2011). Het college heeft bij de ontwikkeling van het concept Wmo-beleidsplan op passende wijze gebruik gemaakt van de ontvangen reacties en adviezen.

Inspraak voor definitieve vaststelling

De Wmo schrijft voor dat voorafgaand aan de vaststelling van het Wmo-beleidsplan het ontwerpplan ter advies voorgelegd dient te worden aan de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en overige belanghebbenden. Speciale aandacht moet daarbij uitgaan naar de belangen en behoeften van mensen die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken. Omdat het Wmo-beleidsplan een nieuw beleidsvoornemen betreft is op de vaststellingsprocedure tevens de inspraakverordening van de gemeente Sluis van toepassing.

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de structuurvisie aangegeven te worden op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding daarvan zijn betrokken. Ook de vaststelling van de structuurvisie dient vervolgens conform de inspraakverordening plaats te vinden.

De inspraakverordening stelt dat op de procedure afdeling 3.4 van de Awb van overeenkomstige toepassing is. Dit betekent dat, nadat de gecombineerde commissie Samenleving/Middelen, Ruimte/AB op 31 mei 2011 het college positief had geadviseerd om het Wmo-beleidsplan en de structuurvisie vrij hebben gegeven voor inspraak, beide visies voor een periode van zes weken (9 juni t/m 21 juli 2011) ter inzage hebben gelegen. Hiermee is voldaan aan de eis om burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding te betrekken. Daarnaast is de RMDO en de Gebiedscommissie gevraagd om advies uit te brengen over respectievelijk het Wmo-beleidsplan en de structuurvisie.

Omdat het college van B&W bij de voorbereiding van beide visies ook burgers en maatschappelijke organisaties actief wenste te betrekken, heeft het college een aantal informatiebijeenkomsten georganiseerd om belanghebbenden en betrokken partijen op hoofdlijnen te informeren over het voorgenomen beleid. Het gaat hierbij om een informatieavond voor stads- en dorpsraden op 25 mei 2011, voor inwoners en maatschappelijke instellingen tijdens de Open Dag op 15 juni 2011, de Gebiedscommissie op 22 juni 2011 en de Provincie Zeeland op 23 juni 2011.

Om invulling te geven aan de specifieke verplichting om ook nadrukkelijk aandacht te hebben voor de belangen en behoeften van mensen die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken, heeft het college van B&W de verschillende belangenorganisaties, patiëntenverenigingen en sociale platforms uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst op 15 juni 2011. Ook is de RMDO gevraagd de belangen en behoeften van deze groeperingen te bewaken.

Tevens heeft op 6 juli 2011 een inspraakbijeenkomst plaatsgevonden waar burgers en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid is geboden zowel mondeling als schriftelijk hun zienswijze naar voren te brengen.

Verwerking adviezen en reacties

Na afloop van de periode van terinzagelegging en advies zijn de ontvangen reacties en adviezen door het college beoordeeld. De visies zijn vervolgens, met een voorstel tot wijziging op een aantal punten, ter vaststelling aangeboden aan de raad.

Maatschappelijke betrokkenheid na vaststelling

Na vaststelling door de raad vormen het Wmo-beleidsplan en de structuurvisie een kapstok voor diverse bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsstukken en een (toetsings)kader voor nieuwe initiatieven. De uit-

werking van het beleid vindt plaats in deelvisies, beleidsnota's, bestemmingsplannen, verordeningen en prestatieafspraken. Bij deze uitwerkingen staat het beleid niet meer ter discussie, maar slechts de wijze waarop dit beleid wordt uitgewerkt.

Bij de uitwerking van het beleid zullen onder andere de RMDO, de Gebiedscommissie en andere maatschappelijke organisaties worden betrokken.

1.5. Missie: Sluis staat voor samen leven

Inhoudelijke missie

De Wet maatschappelijke ondersteuning is gericht op het vergroten van de sociale samenhang, leefbaarheid en maatschappelijke deelname. Einddoel is een 'inclusieve samenleving', waarin iedereen mee doet (en mee kan doen) en waarin iedereen samen verantwoordelijkheid draagt voor de kwaliteit van de samenleving en wat daarin gebeurt. Samen doen = samen leven!

De rol van de gemeentelijke overheid is hierbij soms kaderstellend, stimulerend en faciliterend, met veel ruimte voor burgerinitiatief. Maar soms ook sturend, vanuit een sterke regierol en helder opdrachtgeverschap. De rol van de gemeente zal minder vaak die van verantwoordelijke voor de uitvoering zijn.

De gemeente zal (in de uitvoerende sfeer) minder zaken als vanzelfsprekend zelf voor haar rekening nemen, maar zorgt ervoor dat mensen zelf, of in samenwerking met elkaar, de controle hebben (of krijgen) over hun eigen leven en zelf verantwoordelijkheid dragen voor het opstarten en organiseren van lokale en regionale activiteiten en voorzieningen. Mensen moeten niet leunen op de overheid, maar de overheid moet mensen ondersteunen bij het ontwikkelen van eigen initiatieven. Redenerend vanuit de eigen verantwoordelijkheid, kracht en mogelijkheid van mensen. En niet vanuit beperkingen en/of belemmeringen!

Praktische missie

Bovenstaande missie is niet nieuw. Deze missie was al leidend bij de totstandkoming van de wetgeving rond maatschappelijke ondersteuning (in 2007) en is dan ook als zodanig opgenomen in het vorige Wmo-beleidsplan "De Wmo is meer dan zorg" van de gemeente Sluis (2007).

Terugblikkend moeten we echter stellen dat we er (nog) onvoldoende in zijn geslaagd om deze beleidsuitgangspunten te vertalen naar de dagelijkse praktijk en het praktisch handelen. Ook hebben we onvoldoende geïnvesteerd om onze inwoners en maatschappelijke organisaties mee te krijgen in deze mentaliteitsverandering.

De gemeente Sluis is hierin niet uniek!

Gemeenten, maatschappelijke organisaties en inwoners bleken mentaal nog niet toe aan deze omslag in denken. Ook de financiële noodzaak om een aantal zaken echt anders te gaan organiseren en benaderen ontbrak. Dat ligt nu anders!

De bevolking vergrijsst, grote delen van Nederland krijgen komende jaren met bevolkingskrimp te maken en de economische crisis heeft alom zijn sporen nagelaten. Bovendien staan de gemeenten een flink aantal nieuwe taken te wachten, die goedkoper en efficiënter moeten worden uitgevoerd. 'De kanteling' is daarom het landelijke thema voor de Wmo in de komende jaren. Zo ook in Sluis! Deze kanteling moeten wij met z'n allen maken: Gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers. Sluis staat voor 'Samen leven'!

Deze missies zijn leidend bij het maken van keuzes en is in hoofdstuk 2 thematisch verder uitgewerkt. In hoofdstuk 3 is ingegaan op de wijze waarop dit kan worden verwezenlijkt (de uitvoering in praktische maatregelen).

2. Uitwerking beleidsthema's

Het sociaal-maatschappelijk beleid van de gemeente Sluis op hoofdlijnen heeft betrekking op een aantal aspecten of thema's.

Om integraal beleid te kunnen voeren, is de indeling naar prestatievelden binnen de Wmo losgelaten. De prestatievelden komen wel terug, maar zijn verbonden aan heldere, herkenbare sociaal-maatschappelijke thema's. Zo wordt inzichtelijk hoe de diverse thema's kunnen bijdragen aan, of profiteren van, meerdere prestatievelden.

Bij de indeling in thema's is bewust niet gekozen voor de traditionele thema's zoals 'sport', 'kunst- en cultuur', 'ouderen' en/of 'jeugd'. In plaats daarvan is gekozen voor brede, universele thema's. Het doel hiervan is een eenduidig en evenwichtig beleid, met heldere, uniforme uitgangspunten die van toepassing zijn op alle aandachtsgebieden (en doelgroepen) binnen het sociaal-maatschappelijk beleid

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de opgaven, doelstellingen en beleidskeuzen op hoofdlijnen voor negen relevante thema's:

- 2.1. Sociaal-culturele accommodaties
- 2.2. Sociaal-culturele activiteiten
- 2.3. Ondersteuning en begeleiding
- 2.4. Preventie
- 2.5. Mobiliteit
- 2.6. Onderwijs
- 2.7. Arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- 2.8. Muziek- en kunstonderwijs
- 2.9. Bibliotheekwerk

Per thema wordt het beleid beschreven en onderbouwd aan de hand van de volgende 4 vragen. Leidend bij de uitwerking van de thema's zijn:

- *de centrale opgave: 'beter met minder'*
- *de centrale ambitie: 'Sluis staat voor samen leven'*

Wat verstaan we eronder (reikwijdte)

- Welke activiteiten en/of producten worden bedoeld?
- Welke maatregelen en/of uitvoerders zijn nu op dit gebied actief?

Waar hebben we mee te maken (opgaven en kansen)

- Wat is de belangrijkste problematiek met betrekking tot het thema?
- Wat zijn de belangrijkste kansen waarop kan worden ingespeeld?

Wat willen we bereiken (doelstelling)

- Wat is de (haalbare) ambitie op dit beleidsthema?

Hoe willen we het bereiken (strategie)

- Gewenste ontwikkelingen stimuleren en faciliteren (wat wil je en waarom):
  - gericht stimuleren, faciliteren en bezuinigen (mentaliteitsverandering op gang brengen)
  - faseren (niet alles tegelijk)
  - kosten besparen door prioriteiten te stellen, afwegingen te maken met betrekking tot kerntaken en verantwoordelijkheden
- Ongewenste ontwikkelingen voorkomen (wat wil je –waarom- niet)
- Een kader bieden voor het opstellen en beoordelen van nieuwe initiatieven en (wettelijke) taken

2.1. Sociaal-culturele accommodaties

Wat verstaan we eronder

- Dorpshuizen, verenigingsgebouwen, jeugd- en ouderensozen
- Sportaccommodaties, voetbalvelden, zwembad
- Bibliotheken, musea, theater
- Schoolgebouwen

Waar hebben we mee te maken

- Veel accommodaties in verhouding tot het aantal inwoners
- Beperkt gebruik van bestaande voorzieningen
- Afnemend gebruikerspotentieel door ontgroening (minder jongeren), minder inwoners (krimp) en een ouder wordende bevolking
- Verouderde accommodaties / noodzaak tot kwaliteitsverbetering
- Hoge kosten voor onderhoud, energie en vervanging
- Emoties m.b.t. behoud voorzieningen
- Mogelijkheid om opbrengsten te genereren uit vrijkomende locaties is beperkt

Kansen

- Toenemend maatschappelijk draagvlak voor clustering en multifunctioneel gebruik van voorzieningen
- Actief vrijwilligersnetwerk
- Veel 'tijdelijke' inwoners
- Mogelijke combinaties van (gesubsidieerde) maatschappelijke en (commerciële) recreatieve functies
- Mogelijke bijdrage voor toeristisch product via verevening

Wat willen we bereiken

- Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid, o.a. door het faciliteren van een ontmoetingsplek in iedere kern (*niet noodzakelijk in eigendom van en/of beheerd door gemeente*)
- Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer door kwetsbare bevolkingsgroepen (*maatschappelijke participatie*)

- Een kwalitatief hoogwaardig, toegankelijk en betaalbaar voorzieningenaanbod, afgestemd op de lokale vraag/behoefte
- Minder gemeentelijke gebouwen in eigendom en beheer
- Kostenreductie t.a.v. beheer, exploitatie, onderhoud en vervanging
- Hoge mate van eigen verantwoordelijkheid voor beheer, onderhoud en exploitatie bij gebruikers
- Recreatiesector betaalt mee aan toeristisch product in breedste zin van het woord, waaronder musea, theater, etc.
- Geen leegstand (verpaupering) en/of toename aantal gemeentelijke gebouwen na/door clustering voorzieningen

Hoe willen we het bereiken

- Het clusteren en multifunctioneel maken van voorzieningen, waardoor volstaan kan worden met één accommodatie per kern. Het afwegingskader voor het clusteren van voorzieningen wordt ontwikkeld in de uitwerking van de structuurvisie "Goed leven" (*scoping*) en in het Masterplan Voorzieningen.
- Kwaliteit boven kwantiteit: Niet het behoud, maar het gebruik is leidend voor het aantal voorzieningen. Centralisatie en schaalvergroting wordt daarbij niet uitgesloten.
- Overdracht van onderhoud, beheer en exploitatie naar gebruikers, dorpsraden of vrijwilligers (*sociaal ondernemerschap*), en/of;
- samenwerking zoeken met de private sector (horeca, recreatie) voor beheer van zwembaden, sportvelden en ontmoetingsruimtes
- Geen multifunctionele centra bouwen voordat beheer geborgd is
- Helder beleid t.a.v. het hergebruik/herbestemmen van vrijkomende locaties als gevolg van centralisatie en/of clustering. Dit beleid wordt meegenomen in de uitwerking van de structuurvisie "Goed leven".
- Het instellen van een fonds voor vereveningsbijdragen ten behoeve van voorzieningen (deels gericht op toerisme, zoals musea, monumenten, theater en fietspaden (vergelijkbaar met 'rood voor groen'). Het wettelijk kader om deze bijdrage te vragen wordt geregeld in de structuurvisie "Goed leven".

2.2. Sociaal-culturele activiteiten

Wat verstaan we eronder

- Lidmaatschap muziek-, zang-, toneel- en sportverenigingen
- Muziek-, dans- en toneelvoorstellingen
- Exposities en tentoonstellingen
- Evenementen en festiviteiten
- Scouting, jeugdsozen, (kinder)clubwerk, schoolzwemmen
- Ouderenwerk
- Ontwikkelingssamenwerking

Waar hebben we mee te maken

- Veel activiteiten, clubs en verenigingen in verhouding tot het aantal inwoners
- Afnemend deelnemerspotentieel voor veel activiteiten, clubs en verenigingen door ontgroening (minder jongeren), krimp (minder inwoners) en een ouder wordende bevolking. NB: Door vergrijzing zal het deelnemerspotentieel voor bepaalde activiteiten juist toenemen.
- De financiering van de kunst- en cultuursector vanuit de Provincie en het Rijk staat onder druk

Kansen

- Actief vrijwilligersnetwerk
- Veel 'tijdelijke' inwoners
- Meeste mensen zijn bereid en voldoende draagkrachtig om eigen hobby's en liefhebberijen te financieren
- Muziekverenigingen kunnen inkomsten vergroten door muzieklessen te verzorgen (zie ook 2.8. 'Muziek- en kunstonderwijs')

Wat willen we bereiken

- Bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten, o.a. door te zorgen dat er 'iets te doen is'

- Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer door kwetsbare bevolkingsgroepen (maatschappelijke participatie)
- Het voorkomen van eenzaamheid en sociaal isolement (preventie)
- Het voorkomen van overlast door verveling (preventie)
- Ontplooiing van talenten (verrijking)
- Bevorderen van het toeristisch product en de toeristische aantrekkelijkheid van de streek
- Een gevarieerd en betaalbaar activiteiten aanbod, afgestemd op de lokale vraag/behoefte
- Het bevorderen van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid bij het organiseren en financieren van activiteiten door inwoners, bedrijven, verenigingen en de recreatiesector
- Kostenreductie

Hoe willen we het bereiken

- Het creëren van de noodzakelijke randvoorwaarden, waaronder het beschikbaar stellen van geschikte accommodaties
- Het heroverwegen van de subsidiegrondslagen, waardoor mensen primair zelf verantwoordelijk worden voor het uitvoeren van en/of deelnemen aan activiteiten. Uitzondering hierop vormen de evenementen, voorstellingen/uitvoeringen en exposities, die een grote culturele en/of toeristische waarde hebben en die geen of beperkte eigen inkomsten kunnen genereren.
- Het stimuleren en bevorderen van deelname aan activiteiten, o.a. door gastlessen en kennismakingsvoorstellingen (cultuurmenu's), het stimuleren en promoten van sport, kunst en cultuur in opvang, onderwijs en vrije tijdsbesteding (combinatiefuncties) en het versterken van sociaal-culturele bijdrage (minimabeleid)

De sociaal-culturele activiteiten 'muziek- en kunstonderwijs' en 'bibliotheekwerk' zijn in dit beleidsplan – vanwege hun specifieke karakter en maatregelen – als aparte thema's opgenomen. Zie hiervoor respectievelijk hoofdstuk 2.8. en 2.9.

2.3. Ondersteuning en begeleiding

Wat verstaan we eronder

- Mantelzorg en vrijwilligerswerk
- Cliëntbegeleiding door professionals van o.a. Stichting Welzijn (ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk, opbouwwerk), Stichting Maatschappelijk Werk (algemeen maatschappelijk werk, jeugd maatschappelijk werk, schuldhulpverlening), MEE Zeeland (mensen met beperking), Thuiszorg (huishoudelijke verzorging), GGD (opvoedadviesbureau), Stichting Door (nazorg ex-gedetineerden), en COA (huisvesting statushouders).
- Het verstrekken van individuele voorzieningen, zoals maaltijdvoorziening, woningaanpassing, scootmobiel of uitkering
- Wettelijke contactmomenten jeugdgezondheidszorg (o.a. consultatiebureau en schoolarts)
- Opvang van dak- en thuislozen, verslaafden en vrouwenopvang
- Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en verslavingszorg

Waar hebben we mee te maken

- Toenemende vraag naar zorg, hulpverlening en ondersteuning (o.a. door vergrijzing en een toename van 'rugzak'-leerlingen)
- Het huidige aanbod is ondoorzichtig en vertoont veel overlap
- De gemeente is verantwoordelijk voor (het merendeel van) bovenstaande dienstverlening. Daarnaast zijn er nog andere overheden die ondersteuning en begeleiding aanbieden, zoals:
  - Provincie: Bureau Jeugdzorg (incl. meldpunt kindermishandeling), Juvent (intensieve pedagogische thuiszorg, pleegzorg en gesloten jeugdopvang)
  - Ministerie van Onderwijs: Dienst Uitvoering Onderwijs (studiefinanciering, OV-studentenkaart)
  - Sociale verzekeringsbank (kinderbijslag)
  - Ministerie van Justitie: Reclassering en Raad voor de kindbescherming

- Er komen meer taken – met een efficiëncykorting – vanuit de AWBZ (o.a. begeleiding Licht Verstandelijk gehandicapten) en provincie (o.a. geïndiceerde zorg jeugdzorg) naar de gemeente

Kansen

- Actief netwerk van vrijwilligers en mantelzorgers
- Op grond van de Wmo is de gemeente verplicht informatie en advies te verstrekken over het hulpaanbod en mensen toe te leiden naar de juiste hulp
- Gemeenten moeten hèt loket worden voor alle overheidsdiensten, ook die van de rijksoverheid (Overheidsloket 2015)
- De Wet op de Jeugdzorg vereist dat er één loket komt voor alle opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en jongeren (CJG)
- Om de verschillende doelgroepen te bedienen, zijn vaak dezelfde uitvoerende partijen nodig
- Zeeuwse samenwerking op het gebied van huiselijk geweld, opvang dak- en thuislozen, vrouwenopvang, geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg

Wat willen we bereiken

- Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer door kwetsbare bevolkingsgroepen (*maatschappelijke participatie*)
- Het voorkomen van eenzaamheid, sociaal isolement en overlast
- Bevorderen eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid bij doelgroep (*Geen claimgedrag/automatisme meer*)
- Een kwalitatief goede, betaalbare en duidelijke dienstverlening aan onze inwoners, vanuit één loket, waarbij:
  - instellingen vraaggericht werken; de klant centraal staat;
  - de dienstverlening zo licht en laag (efficiënt) mogelijk wordt uitgevoerd (vaker inzet vrijwilligers i.p.v. professionals);
  - de hulp lokaal, dichtbij de mensen, wordt georganiseerd;
  - mensen altijd een antwoord krijgen op hun vraag, zonder van het kastje naar de muur te worden gestuurd;
  - mensen zelf online informatie kunnen vinden.

Hoe willen we het bereiken

- Een uniform dienstverleningsconcept voor alle doelgroepen
- Het centreren van verschillende aanbieders en vormen van ondersteuning en begeleiding (aan diverse doelgroepen) op één plaats
- Het inrichten van één loket voor ondersteuning en begeleiding, zowel digitaal als fysiek
- Meer samenwerking, waardering en afstemming tussen uitvoerende partijen door te sturen op samenwerking en het ontwikkelen van een gezamenlijke werkwijze
- Een andere manier van sturen en verantwoorden, gericht op doelen en prestaties in plaats van productie en volume
- Het werken met 'Aanmeldformulieren' in plaats van 'Aanvraagformulieren'
- Uitgaan van mogelijkheden in plaats van beperkingen (Mensen een taak/rol/verantwoordelijkheid geven in plaats van hulp)
- Het bevorderen van vrijwilligerswerk en mantelzorg, door:
  - Makelaarsfunctie
  - Website waar vraag naar en aanbod van vrijwilligers samenkomen
  - Publieks-/bewustwordingcampagne
- Continueren van Zeeuwse samenwerking op het gebied van opvang dak- en thuislozen, vrouwenopvang, geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg (CZW bureau), algemeen volksgezondheidsbeleid (GGD) en huiselijk geweld, veelplegers en nazorg ex-gedetineerden (Veiligheidshuis)

De gemeente heeft een aantal specifieke taken en verantwoordelijkheden als het gaat om ondersteuning en begeleiding op het gebied van werk en inkomen. De uitwerking hiervan vindt u in hoofdstuk 2.7. (Arbeidsmarkt en werkgelegenheid)

2.4. Preventie

Waar hebben we mee te maken

- Algemeen wordt aangenomen dat 'voorkomen' beter (en goedkoper) is dan 'genezen', maar de effecten (en kostenbesparing) van preventieactiviteiten zijn maar moeilijk aan te tonen
- Veel mogelijke onderwerpen. Bijvoorbeeld: armoede, eenzaamheid, overlast, discriminatie, volksgezondheid (overgewicht, verslaving), schulden, etc.
- Veel vormen van preventie: voorlichting, het bieden van een positief alternatief (om verveling en vandalisme tegen te gaan), mobiliteit en toegankelijkheid (tegen eenzaamheid en isolement), sport en bewegen (gezondheid, overgewicht), etc.
- Verschillende doelgroepen: jongeren (drugs, alcohol, loverboys), maar ook ouderen (valpreventie, oplichting) en minima (schulden)

Kansen

- Deelname aan het maatschappelijk leven en de beoefening van sport, kunst en cultuur heeft een positief effect op het lichamelijk en geestelijk welzijn van mensen
- In de meeste kernen is een actief verenigingsleven
- Vanuit het onderwijs, maatschappelijke partners (maatschappelijk werk, Sociale Zaken, politie, ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk, verslavingszorg, GGD/jeugdgezondheidszorg, dorpsraden), jeugdmonitor en ouderenmonitor (SCOOP) ontvangen wij – via verschillende kanalen – signalen als er problemen zijn of dreigen met individuele inwoners en/of groepen inwoners
- Mensen staan open voor preventie als de boodschap lokaal op maat gesneden is, maar aansluit bij actuele (landelijke) thema's en/of gebeurtenissen in de media

Wat willen we bereiken

- Mensen moeten zelfstandig kunnen (blijven) deelnemen aan de maatschappij (participatie)

- Problemen voorkomen
- Overlast terugdringen
- Preventie moet efficiënt en effectief zijn: De boodschap moet overkomen en beklijven
- Preventie moet weer gerelateerd zijn aan een probleem of dreigend probleem: Geen voorlichting om de voorlichting, maar een echt risico, boodschap en doel (nut een noodzaak)
- De vraag (vanuit het maatschappelijk veld) en het aanbod (vanuit de hulpverlenende instanties) beter op elkaar matchen

Hoe willen we het bereiken

- Stimuleren en faciliteren van sport- en cultuurbeoefening, jeugd- en jongerenwerk, ouderenwerk, verenigingsleven en mobiliteit.
- Vroegsignalering van mogelijke problemen door het creëren van laagdrempelige contactmomenten in verschillende kernen door het jeugd- en jongerenwerk, ouderenwerk, (school)maatschappelijk werk, consultatiebureaus, outreachend medewerkers GGZ, (jeugd)politie en huisbezoeken Wmo.
- Risicosignalering door onderzoek en monitoring (bijv. gezondheidsonderzoeken GGD en jeugdmonitor Scoop).
- Heldere regierol met betrekking tot het afstemmen van het preventieaanbod en het matchen van vraag en aanbod
- Thematische aanpak: bijvoorbeeld extra aandacht voor twee tot drie heldere thema's / onderwerpen per jaar (te bepalen in overleg maatschappelijke partners)
- Brede aanpak: de thema's worden uitgedragen via website, folders, informatieavonden, gemeenterubriek, gastsprekers, informatiebrief (zo mogelijk digitaal), aandacht op scholen (maatschappijleer, biologie, schoolkrant, website school), aandacht bij huisartsen, ziekenhuis, jeugdcentra, verpleeghuizen, etc.
- Campagnes gericht op jongeren wordt vooraf gegaan door campagnes gericht op ouders (om gesprek thuis op gang te brengen)

2.5. Mobiliteit

Waar hebben we mee te maken

- Groot grondgebied met grote spreiding van voorzieningen
- Teruglopend voorzieningenaanbod, zoals scholen, winkels en zorg
- Centralisatie van voorzieningen
- Vergrijzing
- Het openbaar vervoer is inefficiënt georganiseerd
  - lange routes om alle dorpen aan te doen;
  - druk in spits, leeg in daluren;
  - door landelijk gebied is het moeilijk om een dekkend netwerk van bushaltes (binnen loopafstand) te realiseren.
- Hoge kosten voor leerlingenvervoer in verband met grote afstanden naar speciaal onderwijs

Kansen

- Digitalisering van diensten
- Thuisservice en bezorgdiensten
- Veel mensen beschikken over eigen vervoer en zijn niet meer gebonden aan hun eigen woonkern
- Diverse initiatieven van Woongoed, Dethon, Stichting Welzijn en Emergis om vervoersysteem op te zetten, gebruikmakend van vrijwilligersnetwerk
- Bundeling doelgroepenvervoer en openbaar vervoer

Wat willen we bereiken

- Bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
- Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer door kwetsbare bevolkingsgroepen (*maatschappelijke participatie*)
- Bevorderen eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van inwoners
- Een adequate oplossing voor het vervoer van schoolgaande kinderen, als basisschool in het dorp sluit

- Goede bereikbaarheid van voorzieningen voor inwoners en recreanten

Hoe willen we het bereiken

- Slimme combinaties van openbaar vervoer en doelgroepenvervoer onderzoeken
- Vraag en aanbod naar vervoer bij elkaar brengen (stimuleren 'Zeeuws-Vlaams liften')
- Een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van mensen
- Het digitaliseren van de dienstverlening, zowel onze eigen dienstverlening als die van andere overheden en maatschappelijke organisaties
- Gesprek met ouders, scholen, dorpsraden en provincie om tot een adequate oplossing te komen voor het vervoer van schoolgaande kinderen
- Trottoirs en wandelroutes geschikt maken voor rollators, rolstoelen en kinderwagen (zie ook structuurvisie 'Goed leven')
- Een goede infrastructuur, zowel fysiek (fietspaden, wegen, laadpunten scootmobielen en elektrische auto's), als digitaal (glasvezel)

2.6. Onderwijs

Waar hebben we mee te maken

- Een wettelijke taak:
  - ten aanzien van de onderwijshuisvesting
  - om het vervoer van leerlingen te organiseren, (wanneer de dichtstbijzijnde, toegankelijke school meer dan 6 kilometer weg is)
  - ten aanzien van de leerplicht, kwalificatieplicht en bestrijden voortijdig schoolverlaten
  - met betrekking tot de zorg in en om de school
- Een afname van het aantal leerlingen, waardoor het voortbestaan van basisscholen en opleidingsrichtingen onder druk komt te staan
- Weinig kinderen per leeftijdscategorie/ontwikkelingsniveau (gebrek aan peergroup). Dit is slecht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Hulpmiddelen als Skype en uitwisseling dragen hier onvoldoende aan bij
- Een teruglopend budget door minder inwoners en minder leerlingen
- Forse onderhoud- en energiekosten door relatief veel en verouderde schoolgebouwen
- Komst Integrale Kindercentra (fusie peuterspeelzaal, kinderopvang en basisonderwijs)

Kansen

- Schaalvergroting kan een kwaliteitsslag betekenen, zowel onderwijsinhoudelijk, als in de gebouwensfeer
- Een overzichtelijke onderwijsstructuur, met drie schoolbesturen en aan gemeentegrens gebonden scholen
- Regionale samenwerking in Zeeuws-Vlaanderen

Wat willen we bereiken

- Kwalitatief goed, betaalbaar, toegankelijk en bereikbaar onderwijs, dat aansluit op de behoefte op de arbeidsmarkt
- Elke jongere behaalt een startkwalificatie

- Een daling van het aantal voortijdig schoolverlaters
- Een sluitend netwerk van zorg in en om de school
- Doorgaande leerlijnen
- Goede randvoorwaarde voor de ontwikkeling Integrale Kindercentra
- Schaalvergroting in het basisonderwijs: één school per dorp is voldoende en te kleine scholen moeten verdwijnen (kwaliteit gaat boven kwantiteit), vanwege:
  - beperking onderhoudskosten en vervangingsinvesteringen
  - sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen
- Investeren in schoolbegeleiding en zorg in en om school (kwaliteit van het onderwijs) in plaats van onderhoud schoolgebouwen (kwantiteit)
- Adequate oplossing voor het vervoer van schoolgaande kinderen, als (laatste) basisschool in het dorp sluit

Hoe willen we het bereiken

- Overleg schoolbesturen om te komen tot een samenvoeging van scholen. Reden: Voorkeur voor investeren in schoolbegeleiding en zorg in en om school (kwaliteit van het onderwijs) dan in onderhoud schoolgebouwen (kwantiteit)
- Experimenteerruimte, die wij als pilotregio hebben, benutten om de financiële belemmeringen bij het onderwijs om scholen te fuseren of samen te voegen weg te (laten) nemen
- Deelname aan de Kopgroep Integrale Kindercentra
- Regionalisering Leerplicht en RMC
- Voortzetten VVE-beleid (= voor- en vroegschoolse educatie)
- Uitvoering geven aan convenanten Voortijdig Schoolverlaten (VSV)
- Uniforme organisatievorm m.b.t. zorg in en om de school (via CJG)
- Continuering schoolbegeleiding
- Helder beleid t.a.v. het hergebruik/herbestemmen van vrijkomende schoolgebouwen als gevolg van samenvoeging of opheffing
- Gesprek ouders, scholen, dorpsraden en provincie om te komen tot adequate oplossing voor het vervoer van schoolgaande kinderen
- Stimuleren muziek-, kunst- en bewegingsonderwijs op basisscholen

2.7. Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

Waar hebben we mee te maken

- Afname beroepsbevolking
- Spanning op de arbeidsmarkt (met name t.a.v. zorgpersoneel en hoger opgeleiden)
- Relatief laagwerkloosheidscijfer
- Jaarlijks tekort op de uitkeringsverstrekking
- Korting op rijksbijdrage Wet Sociale Werkvoorzieningen (Dethon)
- Korting op re-integratiemiddelen
- Veranderende wet- en regelgeving op sociale zekerheidsgebied (Wajong, WSW, WWV, WWB en WIJ)

Kansen

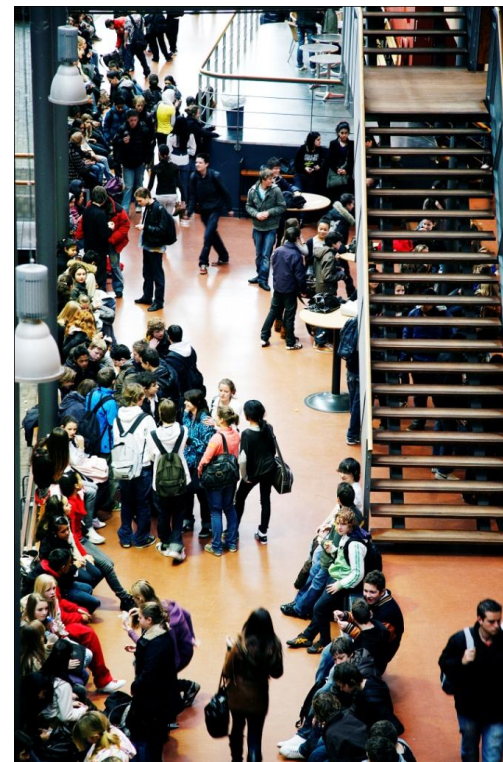
- Goede samenwerking met werkgevers en onderwijs in Werk Service Punt (WSP)
- Goede samenwerking Sociale Dienst, UWV en RMC in Werkplein en Jongerenloket (t.a.v. arbeidsbemiddeling, re-integratie en traject-begeleiding)
- Toerisme als economische motor (*investeren in jaarrondvoorzieningen draagt bij aan bestendige werkgelegenheid in toerisme*)
- Kennisinstituten (Gent en Wageningen) zoekt ruimte en uitvoerders voor innovatieve technieken en onderzoeken

Wat willen we bereiken

- Bevorderen maatschappelijke deelname (*Participatie*)
- Behoud van werkgelegenheid.
- Gelijkblijvend of dalend werkloosheidscijfer
- Budgettair neutrale uitvoering WWB door beperking instroom en bevordering uitstroom van uitkeringsgerechtigden
- Onderwijs dat voorbereidt op en aansluit bij arbeidsmarkt
- Afstemmen van vraag en aanbod op arbeidsmarkt

Hoe willen we het bereiken

- In de structuurvisie 'Goed leven' is de opgave 'beter met minder' vertaald naar meer ruimte voor ondernemers door minder regels. Dit komt onder andere tot uitdrukking in: Het loslaten van het verplichte (aandeel) toeristisch kamperen op recreatieterreinen; het loslaten van de labelling van bedrijventerreinen en het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector op het gebied van structuurversterking en nieuwe Economische Draggers
- Onderzoek naar verreгаande, regionale samenwerking op het gebied van werk, inkomen, arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- Continuering (of uitbreiding) inzet gemeentelijke jobhunters

2.8. Muziek- en kunstonderwijs

Wat verstaan we eronder

- Het totale aanbod van de Zeeuwse Muziekschool, de kunsteducatie van Stichting Welzijn en particuliere aanbieders, zoals muziekverenigingen en zelfstandige kunstenaars
- Cultuurmenu's in het (basis)onderwijs
- De werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen in het basisonderwijs, kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk t.a.v. cultuur

Waar hebben we mee te maken

- Het muziekonderwijs kent op dit moment een brede opzet, maar de wens hierop te sturen verhoudt zich niet met de huidige inrichting van de gemeenschappelijke regeling
- Het kunstonderwijs, behoudens de dansante vorming, beperkt zich tot een relatief kleine, vaste groep deelnemers
- De kosten van het muziek- en kunstonderwijs zijn relatief hoog
- Kwalitatief hoogwaardig muziek- en kunstonderwijs (met professionele, geschoolde docenten)
- Gebrek aan kennis over de (cultuur)historie van de streek
- Oneigenlijke concurrentie tussen gesubsidieerde, professionele instellingen (muziekschool en Stichting Welzijn) en private, particuliere aanbieders van muziek- en kunstonderwijs (muziekverenigingen en zelfstandige kunstenaars)

Kansen

- Er zijn veel muziekverenigingen en kunstenaars in de streek actief, die muziek- en kunstonderwijs zouden kunnen verzorgen. Risico hiervan is dat de kwaliteit mogelijk niet of minder gewaarborgd is.
- Er is grote waardering voor de cultuurmenu's in het basisonderwijs, zowel bij kinderen, ouders als onderwijzend personeel
- Er zijn (structurele) rijksmiddelen beschikbaar voor het aanstellen van combinaties voor cultuurbevordering in het onderwijs, kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk en verenigingsleven

- Aanwezigheid grote groepen, in kunst en cultuur geïnteresseerde toeristen

Wat willen we bereiken

- Kwalitatief goed en betaalbaar muziek- en kunstonderwijs
- Verdere vervlechting van werksoorten muziek- en kunstonderwijs
- Bevorderen keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van muziek- en kunstonderwijs / beëindigen oneigenlijke concurrentie tussen professionele instituten en particuliere markt
- Vergroten van kennis over en waardering voor de streek
- Kinderen en jongeren kennis laten maken met alle disciplines van kunst en cultuur, zoals zang, dans, toneel, muziek en schilderkunst
- Kinderen en jongeren interesseren voor kunst en cultuur
- Inwoners stimuleren om muziek- en kunstonderwijs te gaan volgen
- Bevorderen maatschappelijke deelname
- Kostenreductie muziek- en kunstonderwijs

Hoe willen we het bereiken

- Heroverwegen deelname gemeenschappelijk regeling Zeeuwse Muziekschool, als niet aan randvoorwaarden wordt voldaan
- De taakopdracht en bekostigingssystematiek aan Stichting Welzijn voor kunsteducatie wordt aangepast
- Deel vrijkomende budget inzetten voor versterking cultuurmenu's en combinatiefuncties
- Canon opstellen waarin belangrijkste historische gebeurtenissen, gebieden, personen en gebouwen zijn opgenomen. Deze canon kan basis vormen voor uitbreiding cultuurmenu's
- Bevorderen interesse in en deelname aan muziek- en kunstonderwijs door gastlessen en voorstellingen in het onderwijs (cultuurmenu's), stimuleren muziek- en kunstbeoefening in kinderopvang, onderwijs en vrije tijd (door combinatiefuncties) en het verstrekken van sociaal-culturele bijdrage (minimabeleid)

2.9. Bibliotheekwerk

Waar hebben we mee te maken

- De betekenis van het bibliotheekwerk is de afgelopen decennia sterk afgenomen
- In de behoefte van het lezen van boeken en vooral het vergaren van kennis hebben grote marktpartijen inmiddels voorzien (Google, Wikipedia, Bol.com, E-books).
- De afgelopen jaren is de financiële bijdrage aan het bibliotheekwerk met circa 30% verlaagd
- De bibliotheken in Aardenburg en Sluis zijn gesloten; voor Breskens is een onbemande bibliotheek voorzien.

Kansen

- Digitalisering van literatuur en informatie

Wat willen we bereiken

- Eén centrale bibliotheekvestiging in Oostburg, zo mogelijk aangevuld met afhaalpunten in Brede Scholen en verzorgingshuizen
- Vergroten digitale dienstverlening, met bezorgservice (in plaats van behoud fysieke gebouwen/vestigingen)
- Het aanbieden van wisselcollecties aan basisscholen
- Kostenreductie

Hoe willen we het bereiken

- Heroverwegen opdracht en subsidie bibliotheekwerk
- Investeren in digitale dienstverlening

3. Uitvoering

Aan de uitvoering van het sociaal-maatschappelijk beleid in een Wmo-beleidsplan stelt de Wmo een aantal randvoorwaarden:

Compensatieplicht

Ter compensatie van de beperking, die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, treft het college van B&W een voorziening die hem instaat stellen:

- een huishouden te voeren
- zich te verplaatsen in en om de woning
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- mede mensen te ontmoeten en sociale verbanden aan te gaan.

Het college is vrij om hier op creatieve wijze invulling aan te geven. Bijvoorbeeld: In plaats van huishoudelijke hulp voor de aanvrager in te kopen, kan het college ook voorzien in een vrijwilligerscentrale die huishoudelijke taken verzorgd. Ook kan het college het maken van carpoolafspraken faciliteren in plaats van taxivervoer te bekostigen. Voorwaarde hierbij is echter wel dat het college rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager, maar ook met de capaciteit van de aanvrager om zelf in de kosten van de maatregel bij te dragen. Met andere woorden: Het college hoeft geen voorziening te verstrekken als de aanvrager hier redelijkerwijs ook zelf zorg voor kan dragen.

Keuzevrijheid

Het college van B&W biedt mensen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura, het ontvangen van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget. De voorwaarden hieromtrent zijn vastgelegd in de 'Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning'.

3.1. Een financieel gezonde gemeente

In het coalitieprogramma is aangegeven dat de gemeente met daadkracht moet werken aan een jaarlijks sluitende begroting. Het gemeentelijk beleid is gericht op een verhoging van de inkomsten, op een verbetering van de solvabiliteitspositie en op een aanmerkelijke jaarlijkse vermindering van de schuldenlast. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden.

Uitgangspunt is het verminderen van kosten door:

- Het uitsluitend financieren van gemeentelijke kerntaken.
- Meer ruimte te geven aan particulier initiatief.

Een kerntaak is in dit verband een gemeentelijke taak, al dan niet in opdracht van een hogere overheid, die door de raad als essentieel is aangemerkt.

3.2. Kansen op verevening

Het gemeentebestuur van Sluis hecht aan het behoud van de verschillende musea, het theater en aan het inzichtelijk maken van de cultuurhistorische waarden van West Zeeuws-Vlaanderen en de daarin gelegen historische dorpen en vestingsteden.

Vier jaar geleden is de Wmo ontstaan door een bundeling van de (gemeentelijke) zorgtaken en de taken uit de oude welzijnswet. Met name de kosten van zorg zijn de laatste jaren fors zijn toegenomen (en zullen vermoedelijk ook blijven toenemen). Juist de kosten voor zorg blijken (door vergrijzing en een verdere decentralisatie van taken) maar moeilijk te beïnvloeden. Hierdoor komen de gemeentelijke bijdragen voor taken uit de oude welzijnswet steeds vaker onder druk te staan. We heb-

ben het dan vooral over de ondersteuning van het verenigingsleven, het organiseren van evenementen en festiviteiten en over de kunst- en cultuursector in de volle breedte. Ook vanuit de rijksoverheid en de provincie is er steeds minder geld beschikbaar. Eigen verantwoordelijkheid is daarom het credo.

Sluis beschikt echter – gezien het aantal inwoners – over een relatief groot aantal voorzieningen en activiteiten. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat Sluis naast een kleine vaste populatie (gelukkig) ook mag rekenen op een groot aantal 'tijdelijke inwoners': de toeristen die jaarlijks onze streek bezoeken. Ook deze tijdelijke inwoners (en daarmee de volledige toeristische en recreatieve sector) profiteren volop mee van het brede voorzieningenaanbod in de gemeente Sluis. Het is daarom niet vreemd om de recreatiesector mee te laten betalen aan het voorzieningenaanbod.

Nu draagt de recreatiesector natuurlijk al jaren financieel bij door het heffen van toeristenbelasting. Ook zorgt het toerisme voor een bovengemiddeld aantal winkels en restaurants per inwoner. Nieuw voor Sluis is echter de mogelijkheid tot het vragen van een vereveningsbijdrage voor bovenplanse projecten, vergelijkbaar met het oude 'rood voor rood' en het 'rood voor groen'-principe: **Rood voor meerdere variaties rood!**

Het doel is om de vereveningsbijdragen voortaan in te kunnen zetten ten behoeve van het toeristische product in de breedste zin van het woord. Hiertoe komt er een Fonds Recreatieontwikkeling dat bestaat uit een 'rood voor groen'- en een 'rood voor rood'-component.

De besteding van de 'rood voor groen'-middelen (die in het verleden alleen werden aangewend voor recreatieve elementen in recreatienatuur) zal voortaan breder worden ingezet voor versterking en behoud van een aantrekkelijk afwisselend (kust)landschap.

Bij nieuwvestiging wordt daarnaast voortaan een 'rood voor rood' bijdrage gevraagd. Deze middelen kunnen worden ingezet ten behoeve van alle voorzieningen die (ook of deels) gericht zijn op toerisme, zoals musea, monumenten en het theater. Maar bijvoorbeeld ook voor de aanleg van fietspaden voor toeristische routes (waar uiteraard ook onze schoolgaande jeugd gebruik van kan maken). Zo snijdt het mes aan twee kanten: zowel de eigen bevolking, als het toerisme profiteert van deze vereveningsbijdrage.

Om te voorkomen dat (mogelijke) vereveningsbijdragen vanuit recreatieprojecten aan de kust blijven liggen – omdat we geen duidelijke, alternatieve bestedingsdoelen hebben – wordt in de structuurvisie 'Goed leven' het wettelijk kader geschapen om de besteding van de 'rood voor groen'-middelen te verruimen en voor toekomstige projecten een 'rood voor rood'-bijdrage te gaan heffen.

3.3. Algemeen afwegingskader

Toekomstig beleid en planvorming moeten met behulp van een afwegingskader kunnen worden getoetst. Het inspelen op eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en kostenreductie staat daarbij voorop. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging van initiatieven en maatregelen. Door samenwerking en creativiteit wil de gemeente er voor zorgen dat de goede keuzes worden gemaakt en de juiste (maatschappelijke) initiatieven worden ontplooid en/of ondersteund.

Er zullen zich steeds nieuwe initiatieven en taken aandienen. De gemeente zal telkens moeten afwegen of, en zo ja in welke mate, dit initiatief en/of deze taak bijdraagt (of bij kan dragen) aan de doelstellingen van de gemeente. Daartoe is in dit Wmo-beleidsplan een algemeen afwegingskader opgenomen met de volgende aspecten:

- past in het lange termijnbeeld van de Toekomstvisie

- tast de eigen verantwoordelijkheid van mensen niet aan, maar versterkt deze
- draagt bij aan de doelstelling om de gemeente financieel gezond te maken

3.4. Procedure nieuwe taken

De gemeente zal door decentralisatie van overheidstaken de komende jaren, zeker op sociaal-maatschappelijk gebied, met tal van nieuwe taken te maken krijgen. Voor de uitvoering van deze taken zal tijdig (nieuw) beleid moeten worden geformuleerd. De gemeente Sluis wil hierbij recht doen aan het duaal bestuur. Dit betekent dat de gemeenteraad eerst de richting van het beleid en de bijbehorende kaders aan geeft, waarna het college de uitwerking en implementatie voor haar rekening neemt. De inhoudelijke missie en uitgangspunten uit dit Wmo-beleidsplan vormen hierbij het vertrekpunt.

Daarnaast hanteert de gemeente Sluis voor de implementatie van nieuwe taken de volgende algemene uitgangspunten:

- Onderzoek eerst de relatie tussen de nieuw uit te voeren taak en mogelijke reeds bestaande verplichtingen, taken en structuren. Start niet automatisch met iets nieuws op te zetten.
- Onderzoek of samenwerking met andere gemeenten (in Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland of binnen de Euregio) inhoudelijke en/of financiële meerwaarde kan opleveren. Zorg in ieder geval voor voldoende afstemming.
- Uitvoering dient zo goedkoop en efficiënt mogelijk plaats te vinden, zo mogelijk binnen de beschikbare rijksmiddelen

3.5. Subsidies en prestatieafspraken

Grote instellingen

Het voornemen om prestatieafspraken te maken met de grotere, gesubsidieerde instellingen en te gaan werken met budgetsubsidies is reeds

opgenomen in de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2009 (d.d.18 december 2008). Deze maatregel is echter nog niet, of niet voldoende, geëffectueerd.

Alvorens prestatieafspraken te kunnen maken, is het van belang dat eerst de richting en de beoogde doelen van het gemeentelijke beleid zijn geformuleerd. Alleen dan is het mogelijk om via prestatieafspraken en budgetsubsidies op deze richting en doelen te kunnen sturen.

In dit Wmo-beleidsplan zijn de richting en doelen benoemd. Hierdoor kan op korte termijn worden gestart met het maken van prestatieafspraken en het afsluiten van budgetsubsidies.

Overige subsidies

Voor de overige subsidies geldt in principe dat:

- geen subsidie wordt verleend voor activiteiten die mensen zelf, of in samenwerking met elkaar, kunnen realiseren
- de gemeente nooit meer bijdraagt dan 50% van de totale begroting

Bij de uitwerking van de aangepaste subsidiegrondslagen zal het college kennis nemen van de adviezen van de RMDO, zoals verwoord in de notitie "Subsidieprincipes & criteria voor Welzijn en Cultuur" (d.d. 1 maart 2011).

3.6. Concrete maatregelen en producten 2011 e.v.

Tenslotte volgt een overzicht van producten en maatregelen (zoals verordeningen, deelvisies en beleidsnota's) die komende periode ter besluitvorming aan het college van B&W en/of de gemeenteraad zullen worden voorgelegd. In deze producten en maatregelen vindt de vertaling plaats van 'missie' en 'beleidsuitgangspunten' naar een concrete activiteiten, randvoorwaarden en wijzigingsvoorstellen. De concrete producten en maatregelen zijn geordend per thema.

Bij de uitwerking van onderstaande producten en maatregelen zal het college op passende wijze gebruik maken van de adviezen van de RMDO, zoals verwoord in de notities "Sociale duurzaamheid als basis voor leefbaarheid" (d.d. 18 februari 2011), "Pijlers voor welzijn, cultuur en zorg in de gemeente Sluis, rekeninghoudend met de demografische ontwikkelingen" (d.d. 18 februari 2011) en "Subsidieprincipes & criteria voor Welzijn en Cultuur" (d.d. 1 maart 2011).

Maatregelen en producten sociaal-culturele accommodaties

- Oplevering Masterplan Voorzieningen
- Afwegingskader voor het clusteren van voorzieningen (*Scoping*)
- Visie onderwijsvoorzieningen 0- tot 12-jarigen
- Overdracht onderhoud en beheer sportvelden en – accommodaties aan voetbalverenigingen
- Stimuleren sociaal ondernemerschap
- Geen multifunctionele centra bouwen voordat beheer geborgd is
- Beleid hergebruik/herbestemmen vrijkomende locaties
- Fonds vereveningsbijdragen ten behoeve van voorzieningen (deels gericht op toerisme, zoals musea, monumenten, theater en fietspaden (vergelijkbaar met 'rood voor groen')
- Realisatie MFC Breskens

Maatregelen en producten sociaal-culturele activiteiten

- Heroverwegen subsidies muziek-, zang- en dansverenigingen
- Heroverwegen subsidies exposities en tentoonstellingen
- Heroverwegen subsidies uitvoeringen en optredens
- Heroverwegen subsidie ontwikkelingssamenwerking
- Heroverwegen subsidies sportverenigingen
- Heroverwegen subsidies scouting en kinderclubwerk
- Heroverwegen subsidies oranjeverenigingen
- Heroverwegen subsidie schoolzwemmen
- Proeffase combinatiefuncties
- Handhaven sociaal-culturele bijdrage (minimabeleid)

Maatregelen en producten Ondersteuning en begeleiding

- Opening loket CJG Sluis, zowel fysiek als digitaal (2011)
- Ondertekening convenanten CJG Sluis (2011)
- Implementatie Porthos Sluis = werkwijze CJG Sluis uitbreiden naar andere doelgroepen (ouderen, mensen met beperking)
- Continueren sociaal makelaar (vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages, en maatschappelijk ondernemen)
- Oplevering website 'knooppunt vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages en maatschappelijk ondernemen
- Lancering publieks-/bewustwordingscampagne vrijwilligerswerk en maatschappelijke betrokkenheid
- Overheveling Jeugdzorg van provincie naar gemeenten (2014)
- Opdracht AWBZ- begeleiding naar gemeenten
- Nota armoedebeleid, minimabeleid en schuldhulpverlening
- Nieuwe subsidiegrondslag Maatschappelijk Werk (2012)
- Nieuwe subsidiegrondslag Stichting Welzijn*
- Aanbesteding Huishoudelijke Verzorging*

Maatregelen en producten Preventie

- Jaarlijks afstemmingsoverleg om preventiethema's te bepalen
- Proefproject Preventief Jeugdbeleid i.s.m. de gemeenten Edam-Volendam en Heerenveen

Maatregelen en producten Onderwijs

- Visie onderwijsvoorzieningen 0- tot 12-jarigen
- Deelname project Onderwijs Ons Goed (PPOZ)
- Deelname project Kerend Tij (MBO/HBO)

---

* *Prestatieafspraken Stichting Welzijn (m.b.t. Welzijn Nieuwe Stijl) en contract Huishoudelijke Verzorging dienen goed op elkaar afgestemd te zijn en moeten een logische samenhang vertonen.*

- Heroverwegen subsidie schoolzwemmen
- Continueren schoolbegeleiding
- Deelname Kopgroep Integrale Kindercentra
- Regionalisering Leerplicht en RMC
- Voortzetten VVE-beleid
- Uitvoering geven aan convenanten Voortijdig Schoolverlaten (VSV)
- Convenanten zorg in en om de school (via CJG)
- Beleid hergebruik/herbestemmen vrijkomende schoolgebouwen
- Afspraken over vervoer schoolgaande kinderen na sluiting school
- Stimuleren muziek- en bewegingsonderwijs op basisscholen via combinatiefuncties

Maatregelen en producten Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

- Onderzoek regionale samenwerking Sociale Diensten
- Continuering jobhunters in gemeentelijke dienst

Maatregelen en producten Muziek- en kunstonderwijs

- Heroverwegen deelname Zeeuwse Muziekschool
- Heroverwegen subsidie kunsteducatie Stichting Welzijn
- Versterken/uitbreiden cultuurmenu's
- Proeffase combinatiefuncties
- Handhaven sociaal-culturele bijdrage (minimabeleid)
- Canon gebeurtenissen, gebieden, personen en gebouwen Sluis
- Bezien in hoeverre en op welke wijze de realisatie van een nieuw cultureel centrum voor muziek- en kunstonderwijs en bibliotheekwerk meegenomen kan worden in het Transformatieplan Aantrekkelijk Oostburg

Maatregelen en producten Bibliotheekwerk

- Heroverwegen opdracht en subsidie bibliotheekwerk
- Investeren in digitale dienstverlening

